

УДК 347.73:336.7

Пожидаєва Марія Анатоліївна –

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри господарсько-правових дисциплін
навчально-наукового інституту права та психології
Національної академії внутрішніх справ

Mariia A. Pozhydaieva –

candidate of juridical sciences, associate professor,
assistant professor of the department of commercial courses at
the Scientific and Training Institute for Law and Psychology of
the National Academy of Internal Affairs
(1, Solomianska ploshcha, Kyiv, Ukraine)

Визначення правових меж діяльності систем онлайн платежів в Україні

Стаття присвячена визначенню правових меж діяльності систем онлайн платежів в Україні на підставі аналізу чинного законодавства у сфері регулювання електронних платежів. Сформульовані пропозиції щодо вдосконалення національного законодавства у даній галузі.

Ключові слова: електронні платежі, електронні платіжні засоби, система онлайн платежів, платіжні системи.

Статья посвящена определению правовых границ деятельности систем онлайн платежей в Украине на основании анализа действующего законодательства в сфере регулирования электронных платежей. Сформулированы предложения по совершенствованию национального законодательства в данной отрасли.

Ключевые слова: электронные платежи, электронные платежные средства, система онлайн платежей, платежные системы.

M.A. Pozhydaieva Definition of Legal Frames for the Activity of Online Payment Systems in Ukraine

The article defines legal purview of the activity of Online Payment Systems in Ukraine. It analyses the current legislation in the scope of regulation of electronic payments and suggests ways of improvement of the national legislation in this area.

We cover the issues of legal regulation of the use electronic payments to make settlement transactions on the Internet, also the lawfulness of actions for users of those or other online payment systems in Ukraine. The activity of not all existing electronic payment systems which provide a variety of payment services, including sending and receiving money by means of the Internet, meets the requirements of the current national legislation and can be fully carried out in Ukraine. The classification of present online payment systems in Ukraine following the organization of payment system has been reviewed. Electronic payment instruments and electronic wallets are described. Payment transactions take place in real time in the presence of the continuous telecommunication connection, including the Internet, by electronic payment instruments and electronic money. The point of view related to the possibility of including electronic money into objects of civil rights is expressed.

The author uses a critical and analytical approach to study legality of the activity of such world famous electronic payment systems as WebMoney, Yandex.Money, PayPal in Ukraine.

Keywords: *electronic payments, electronic payment instruments, the Online Payment System, payment systems.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку інновацій у фінансовій сфері для спрощення трудомісткого процесу здійснення розрахунків через банки існують

онлайн платежі, що виконуються як за допомогою інтернет-банкінгу, у тому числі відповідного банківського віджету, мобільного банкінгу, так і електронних платіжних систем та

систем електронних грошей, величезний вибір яких є в мережі Інтернет. Проте діяльність не всіх існуючих електронних платіжних систем, які надають різноманітні платіжні послуги, у тому числі відправлення і отримання грошей, через Інтернет, відповідає вимогам чинного національного законодавства та може здійснюватись у повному обсязі в Україні.

Для визначення правових можливостей всесвітньо відомих платіжних систем діяти легально на території України необхідно з'ясувати правову природу самих електронних платежів. При цьому слід зазначити, що через відсутність закріпленого на законодавчому рівні поняття «електронний платіж» на практиці при розрахунках та у засобах масової інформації доволі часто застосовують терміни «онлайн платежі», «електронні платежі», «електронні гроші» як тотожні між собою, що є помилковим судженням. Оскільки електронні платежі є родовим поняттям для онлайн платежів, мобільних платежів, електронних грошей, платежів банківською карткою через POS-термінали або термінали самообслуговування, готівкових платежів з застосуванням платіжних терміналів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогодні будь-які платіжні системи, платіжні організації платіжних систем, учасники платіжних систем та оператори послуг платіжної інфраструктури мають право здійснювати діяльність в Україні виключно після їх реєстрації Національним банком України (ст. 9 Закону «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні»). Така реєстрація здійснюється шляхом внесення відомостей про них до Реєстру платіжних систем, систем розрахунків, учасників цих систем та операторів послуг платіжної інфраструктури, ведення якого покладено на Національний банк України (далі – НБУ).

Кожна платіжна система (крім внутрішньобанківської платіжної системи), у свою чергу, повинна діяти відповідно до правил, установлених платіжною організацією відповідної платіжної системи. Дані правила повинні встановлювати організаційну структуру платіжної системи, умови участі, порядок вступу та виходу із системи, управління ризиками, порядок ініціювання та здійснення переказів і взаєморозрахунків, вирішення спорів між учасниками і користувачами, систему захисту

інформації, порядок проведення реконсиляції (процедури контролю, яка полягає в ідентифікації та перевірці виконання кожного переказу за допомогою щонайменше трьох показників, визначених відповідною платіжною системою), крім того, – порядок врегулювання випадків нездатності виконання учасниками своїх зобов'язань.

Унесення до зазначеного вище Реєстру відомостей щодо відповідних платіжних систем відбувається після проходження процедури з узгодження з НБУ правил/умов та порядку діяльності цих систем або певних дій з укладання договорів з учасниками певних платіжних систем. Відповідно до п. 4 Положення про порядок реєстрації платіжних систем, учасників платіжних систем та операторів послуг платіжної інфраструктури, затвердженого постановою Правління НБУ від 04.02.2014 р. № 43, НБУ здійснює внесення до Реєстру відомостей щодо:

- платіжної системи, платіжною організацією якої є резидент, після узгодження правил цієї платіжної системи;
- міжнародної платіжної системи, платіжною організацією якої є нерезидент, після узгодження умов і порядку діяльності цієї платіжної системи в Україні;
- внутрішньобанківської платіжної системи після отримання повідомлення банку про початок діяльності цієї системи;
- учасника платіжної системи, платіжною організацією якої є резидент, після отримання повідомлення платіжної організації про укладений із цим учасником договір;
- учасника міжнародної платіжної системи, платіжною організацією якої є нерезидент, після реєстрації договору про участь у міжнародній платіжній системі;
- оператора послуг платіжної інфраструктури після узгодження умов та порядку його діяльності.

Отже, загальні засади функціонування різних видів платіжних систем в Україні регулюються законами України «Про Національний банк України», «Про банки і банківську діяльність», «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні», «Про поштовий зв'язок», іншими законодавчими актами України та нормативно-правовими актами Національного банку України.

Теоретичними та практичними проблемами функціонування та розвитку сучасних міжнародних, внутрішньодержавних платіжних систем, різних систем переказу коштів переважно займаються вітчизняні вчені – економісти та юристи: Н.А. Буличева, Б.С. Івасів, Т.Т. Ковальчук, Т.Д. Косова, В.М. Кравець, В.С. Лук'янов, М.О. Мацелик, О.О. Папаїка, С.О. Пиріг, Ю.О. Тараненко, І.О. Трубін, Т.О. Чернадчук та ін.

Невирішені раніше проблеми. У той же час у публікаціях про електронні платіжні системи недостатня увага приділяється питанням правового регулювання порядку використання електронних платежів для здійснення розрахункових операцій у мережі Інтернету, а також правомірності дій користувачів тих чи інших систем онлайн платежів на території України. Певною мірою таке становище пов'язано з відсутністю до недавнього часу відповідного законодавчого регулювання діяльності платіжних систем та закріплення єдиних правил для них в Україні. При цьому слід враховувати запровадження новітніх спеціальних правил функціонування платіжних систем шляхом внесення численних змін до національного законодавств у платіжній сфері протягом 2012-2014-х років.

Так, платіжні організації платіжних систем, створених резидентами, які узгодили з НБУ правила платіжної системи, та платіжні організації платіжних систем, створених нерезидентами, учасники / члени яких зареєстрували в НБУ договори про участь або про членство в міжнародних платіжних системах, зобов'язані були подати на запит НБУ, надісланий протягом одного місяця з 25.03.2014 р. (з дня набрання чинності постанови Правління НБУ від 04.02.2014 р. № 43), документи для внесення відомостей щодо них до Реєстру платіжних систем, систем розрахунків, учасників цих систем та операторів послуг платіжної інфраструктури (далі – Реєстр) до 01 січня 2015 року. Операторам послуг платіжної інфраструктури, які здійснюють діяльність в Україні, повинні були подати до НБУ документи згідно з Положенням про порядок реєстрації платіжних систем, учасників платіжних систем та операторів послуг платіжної інфраструктури для внесення відомостей щодо них до Реєстру до 01 січня 2015 року.

Також з 25.07.2014 р. набрали чинності внесені Національним банком України зміни до Положення про електронні гроші в Україні з метою приведення порядку здійснення операцій з електронними грошима до вимог чинного законодавства України та норм Європейського Союзу [1].

У зв'язку з зазначеним вище виникає потреба у розробці однозначного правового розуміння електронних платежів для здійснення розрахунків, що має важливе практичне значення для побудови ефективної фінансової політики, яка, насамперед, спрямована на економічне зростання країни.

Метою статті є аналіз чинного законодавства у сфері регулювання електронних платежів, на підставі чого визначити правові межі діяльності систем онлайн платежів в Україні та запропонувати шляхи удосконалення їх правового регулювання.

Виклад основного матеріалу. За статистичними даними найчастіше українці використовують онлайн платежі для оплати мобільного зв'язку, Інтернету, комунальних послуг, квитків, придбання товарів в інтернет-магазинах, а також для оплати за кредитами, переказу коштів [2].

Певний інтерес до застосування електронних платіжних систем у веденні бізнесу зростає і в багатьох суб'єктів господарювання. Так, банки, торговельні мережі прагнуть впроваджувати інновації у фінансовій сфері, зменшуючи собівартість здійснення платіжних транзакцій, а також прискорюючи та спрощуючи процедуру здійснення останніх. Отже, в Україні набувають популярності електронні засоби розрахунку та електронні гаманці, за допомогою яких можуть відбуватись платіжні операції в режимі реального часу за наявності безперервного телекомунікаційного зв'язку, у тому числі і через Інтернет.

У глобальній мережі Інтернет споживачі можуть розраховуватись такими електронними платіжними засобами, як платіжними картками, мобільними платіжними інструментами, електронними грошима. Фізичні та юридичні особи мають право використовувати платіжні картки та мобільні платіжні інструменти для здійснення платіжних операцій відповідно до режимів рахунків, установлених нормативно-правовими актами НБУ, та умов договору з

емітентом (банком). У даному випадку онлайн розрахунки здійснюються звичайними безготівковими грошовими коштами, пов'язаними з конкретним банківським рахунком клієнта та у більшості випадків і з його платіжною картою, за допомогою послуг чи то віддаленого банкінгу (надається банками), чи то платіжних сервісів (надаються небанківськими фінансовими установами на підставі ліцензії на переказ коштів) через комп'ютер або мобільний телефон з виходом до Інтернету.

Емісія електронних платіжних засобів у межах України проводиться виключно банками, що уклали договір з платіжною організацією платіжної системи та отримали її дозвіл на виконання цих операцій (крім банків, які здійснюють емісію електронних платіжних засобів для використання в межах цих банків). Еквайринг у межах України здійснюється виключно юридичними особами-резидентами, що уклали договір з платіжною організацією платіжної системи [3].

Використання електронних гаманців для здійснення онлайн платежів переважно пов'язано з обігом електронних грошей, під час оплати якими відбувається зарахування цих електронних одиниць вартості на спеціальний електронний носій/електронний пристрій отримувача (суб'єкта господарювання, фізичної особи) без використання банківських рахунків цього платника, що породжує юридичні наслідки і свідчить про виконання операції, яка прирівнюється до платіжної [4, с. 32]. У той самий час, електронні гроші забезпечуються реальними грошима у безготівковій та/або готівковій формі емітента і можуть бути обміняні на них отримувачем у будь-який час.

Таким чином, електронні гроші зберігаються на електронному пристрої у вигляді інформації про електронні одиниці вартості, що у подальшому можуть вільно переміщуватись в інформаційному просторі за допомогою глобальної мережі Інтернет.

У світовій практиці сфера використання електронних грошей не обмежується. Так, підприємець може отримати їх за товар і одразу ж оплатити ними податки, виплатити зарплату або розрахуватися з постачальниками. Проте, в Україні законодавець передбачає, що суб'єкти господарювання мають право отримувати електронні гроші, виражені в гривнях, та

пред'являти їх до погашення лише в обмін на безготівкові кошти. Щоправда, це зобов'язує компанії легалізувати свої доходи, не ухиляючись від сплати податків, і знімає проблеми з відображенням електронних грошей у бухгалтерській звітності, але, водночас, істотно обмежує види платіжних операцій цих користувачів електронних грошей. При цьому відповідно до п. 1.3. глави 1 Положення про електронні гроші в Україні, затверджене постановою Правління НБУ від 04 листопада 2010 року № 481, користувачами електронних грошей виключно можуть бути фізичні особи або суб'єкти господарювання, які є власниками електронних грошей і мають право використовувати їх для придбання товарів і здійснення переказів з урахуванням обмежень, установлених цим Положенням. На нашу думку, слід розширити коло користувачів електронних грошей та включити до них і державні органи, що сприятиме покращенню послуг платіжної інфраструктури у сфері віддалених розрахунків.

Також потрібно враховувати, що в більшості зарубіжних країнах емітентами електронних грошей виступають як банки, так і небанківські фінансові організації, державні установи, кредитні компанії тощо. Згідно з українським законодавством електронні одиниці вартості випускаються виключно банками і лише у гривнях для певного кола суб'єктів (користувачів, торговців, агентів), які погодились на договірних засадах використовувати електронні гроші в розрахунках. На наш погляд, це обмежує можливості розвитку сфери платіжних послуг в Україні. Оскільки гарантування платоспроможності будь-яких емітентів, які здійснюють випуск електронних грошей і беруть на себе зобов'язання з їх погашення, має відбуватись шляхом розміщення ними своїх засобів забезпечення емісії у вигляді депозитів на відповідних спеціальних рахунках у Національному банку України. Дане запропоноване регулювання є спрямованим і на гарантування надійності емітентів електронних грошей, і на запобігання використанню електронних грошей для відмивання «брудних» коштів та фінансування тероризму, а також для ухилення від державного контролю у цілому.

Загалом для здійснення розрахункових операцій наявні системи онлайн платежів в

Україні умовно можна розділити на чотири групи за критерієм платіжної організації платіжної системи:

1) міжнародні та внутрішньодержавні системи переказу коштів, відомості щодо яких внесені до Реєстру платіжних систем, систем розрахунків, учасників цих систем та операторів послуг платіжної інфраструктури;

2) НСМЕП (Національна система масових електронних платежів), платіжною організацією якої є НБУ;

3) системи електронних грошей, емісію яких здійснюють виключно банки, які до початку випуску електронних грошей узгодили з НБУ правила використання електронних грошей у встановленому на законодавчому рівні порядку;

4) міжнародні електронні платіжні системи, які створені нерезидентами та не подали документи на розгляд до НБУ відповідно до п. 4 постанови Правління Національного банку України від 04.02.2014 № 43 "Про затвердження Положення про порядок реєстрації платіжних систем, учасників платіжних систем та операторів послуг платіжної інфраструктури" для внесення відомостей щодо них до Реєстру. При цьому слід зазначити, що за даними НБУ 14 міжнародних платіжних систем, створених нерезидентами, знаходяться на розгляді в НБУ для внесення відомостей щодо них до Реєстру [5].

На сьогодні в Україні за офіційними даними НБУ функціонують три системи електронних грошей, правила яких узгоджені з НБУ: «Максі» (емітент - ПАТ «Альфа – Банк») та «МонеХу» (емітент - ПУАТ «Фідобанк»), «ГлобалМані» (емітент – ПАТ «Ощадбанк»). При цьому НБУ визначає «ГлобалМані» як внутрішньодержавну платіжну систему, платіжною організацією якої є ТОВ «ГЛОБАЛМАНІ». Станом на березень 2015 року в Україні мають право здійснювати операції з електронними грошима 17 банків, 10 з яких користуються платіжною системою НСМЕП, 7 – міжнародною платіжною системою Visa International Service Association, 7 – міжнародною платіжною системою MasterCard International Incorporated, 3 – власними платіжними системами («Максі», «МонеХу», «ГлобалМані») [6].

Щодо іноземних електронних платіжних систем, які не зареєстровані у встановленому

національним законодавством порядку, вони не мають офіційного дозволу на здійснення діяльності в Україні. Проте, окремі з таких онлайн систем, створених нерезидентами, надають українцям обмежені платіжні послуги або працюють через платіжних інтеграторів (наприклад, WebMoney, Яндекс.Гроші, PayPal, Moneybookers, MoneyMail тощо). Також потрібно зауважити, що НБУ не узгоджував правила використання електронних грошей WebMoney Transfer, Інтернет.Гроші, VkrMoney, RBKMoney, Яндекс.Гроші, QJWI, E-gold [7]. Отже, НБУ не може гарантувати безпеку та надійність при розрахунках за допомогою таких систем онлайн платежів. З правової точки зору, нелегітимність цих платіжних систем в Україні є дискусійною з певних зазначених нижче обставин.

Так, WebMoney позиціює себе не як систему електронних розрахунків, а як систему обліку та переуступки майнових прав, визначених у Цивільному кодексі будь-якої держави. Більше того, категорія «електронні гроші» формально не використовується цією системою, натомість фігурують інші назви: електронні одиниці, титульні знаки.

Система WebMoney пропонує клієнтам універсальні титульні знаки (WM) у цифровому вигляді або одиниці обчислення кількості (обсягу) майнових прав, ціна яких (умовна мережева вартість) встановлюється його держателями, а порядок передачі та обліку відповідає процедурам звернення повідомлень формату «титульні знаки» в Webmoney Transfer.

У разі перерахування коштів фізичною особою до WebMoney вона фактично купує в організації – гаранта (резидента України, ТОВ «Агентство гарантій») право вимоги до третьої особи (конкретної банківської установи ПАТ «Український Професійний Банк»). Так, ТОВ «Агентство гарантій» розміщує свої депозити у зазначеному банку (більш детальна інформація про цю компанію та цей банк міститься на сайті WebMoney Україна) та є першим покупцем права вимоги за цим депозитним договором. Отже, в Україні WebMoney представляють українське ТОВ «Агентство гарантій» та ПАТ «Український Професійний Банк», що дають гарантії для українських віртуальних електронних одиниць вебмані (WMU).

Розглядаючи електронні гроші у формі зобов'язань емітенту та прав вимоги до нього, надається можливість відповідно до ч.1 ст. 190 ЦК України віднести цифрові гроші до такої категорії майна, як майнових прав та обов'язків. Згідно з ч.1 ст. 509 ЦК України після здійснення випуску електронних грошей банк-емітент (боржник) набуває грошове зобов'язання перед користувачем (кредитором), тобто зобов'язання сплатити певну суму безготівкових чи готівкових грошей користувачу. Аналогічну за змістом норму закріплено абз.4 п.15.1. ст. 15 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні». Так, банк, що здійснює випуск електронних грошей в обмін на готівкові або безготівкові кошти, зобов'язаний погашати випущені ним електронні гроші на вимогу користувача.

На підставі п.1. ч.1 ст. 512, ч.3 ст. 656 ЦК України користувач електронних грошей (кредитор) у зобов'язанні може бути замінений іншою особою, і тоді вже банк-емітент (боржник) зобов'язаний повернути борг новому користувачу (кредитору). Це має назву відступлення права вимоги внаслідок передання користувачем (кредитором) своїх прав третій особі (іншому користувачу, торгівцю) шляхом розрахунків електронними грошима за відповідним правочином.

На підтвердження зазначеного вище звертаємось до ч. 2.1 ст. 2 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні», відповідно до якої регулювання функціонування платіжних систем та відносин у сфері переказу коштів здійснюється не лише даним Законом та Законами України «Про Національний банк України», «Про банки і банківську діяльність», «Про поштовий зв'язок», нормативно-правовими актами Національного банку України, міжнародно-правовими актами з питань переказу коштів, а й іншими актами законодавства України. Виходячи з цього, можна вважати, що відносини у сфері обігу електронних грошей регулюються як спеціальним законодавством, так і Цивільним кодексом України.

Проте, законодавець не займає однозначної позиції з приводу належності електронних грошей до об'єктів цивільних прав, у зв'язку з чим на практиці виникає чимало спірних питань щодо побудови систем онлайн

розрахунків за допомогою WebMoney, Інтернет.Гроші, Яндекс.Гроші, E-gold тощо.

На нашу думку, платіжна система Яндекс.Гроші не є нелегітимною в Україні, оскільки юридично не працює на території нашої країни і не є учасником її платіжної інфраструктури. Іншими словами, на відміну від WebMoney система Яндекс.Гроші не була представлена і на сьогодні не має представництва у вигляді окремої юридичної особи в Україні. Крім того, Яндекс.Гроші не ведуть розрахунки у гривнях, а гроші користувачів з різних країн світу, у тому числі резидентів України, знаходяться на рахунках у Росії – на рахунках небанківської кредитної організації "Яндекс.Деньги", що здійснює діяльність за ліцензією Центрального банку Російської Федерації.

PayPal є найбільшою електронною платіжною системою у світі, яка працює з 24 національними валютами у майже 200 країнах світу. В Україні PayPal є популярним інструментом для оплати покупок у зарубіжних інтернет-магазинах. Тому банки (наприклад, ПриватБанк, ПУМБ) пропонують підключатись до PayPal однією або декількома банківськими картками для оплати своїх покупок в Інтернеті. За допомогою цієї системи можна не тільки розраховуватись за товари, а й переказувати кошти особам, які знаходяться за кордоном. Комісія за зарахування коштів на рахунок PayPal відсутня, а комісія за перерахунок коштів безпосередньо на кредитну картку складатиме приблизно 3,4% + 0,30 долара США (залежить від країни відправлення). На жаль, на сьогодні згідно з Угодою користувача (User Agreement for PayPal Services) українці можуть здійснювати виключно перекази коштів з рахунку, а приймати які-небудь грошові кошти на свій особовий рахунок вони не мають можливості (за виключенням повернення грошей за купівлю, у випадку, якщо вона не відбулась). При цьому слід враховувати, що емітентом електронних грошей у системі PayPal є небанківська фінансова установа, а серед електронних валют, емісію яких здійснює PayPal, є відсутньою валюта гривня. Отже, PayPal не відповідає вимогам нашого національного законодавства у платіжній сфері, оскільки в Україні випуск електронних грошей здійснюється виключно банками та лише у гривнях.

Висновки. Підсумовуючи викладене вище, можна зробити висновок, що правове регулювання сфери електронних платежів в Україні потребує певного реформування шляхом внесення змін до чинного національного законодавства щодо розширення суб'єктного складу учасників ринку електронних платежів, як кола самих суб'єктів емісії електронних грошей, так і їх користувачів. Це має підвищити надійність електронних платежів, розширити

сферу їх застосування, а також забезпечити національну фінансову безпеку. Оскільки іноземні системи онлайн платежів мають бути представлені як фактично, так і юридично в Україні, а їх діяльність повинна бути підконтрольною НБУ.

Список використаних джерел:

1. Національний банк України привів порядок здійснення операцій з електронними грошима у відповідність вимогам вітчизняного законодавства та нормам Європейського Союзу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=9119981&cat_id=5583.
2. Відмова від готівки: світова тенденція чи європейське новаторство? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://globalmoney.ua/business/system/news/Vidmova_vid_hotivky_svitova_tendentsiya_chy_yevropeyske_novatorstvo/.
3. Положення про порядок емісії електронних платіжних засобів і здійснення операцій з їх використанням : постанова Правління Національного банку України від 05 листопада 2014 року № 705 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 99. – Ст. 2918. – С. 285.
4. Янюк Ю. Електронні гроші в Україні / Ю. Янюк // Юридична Газета. – 2013. – № 35-36. – С. 32-33.
5. Міжнародні платіжні системи, платіжними організаціями яких є нерезиденти, – на розгляді [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=41430&cat_id=4149.
6. Узгодження правил використання електронних грошей. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=66296&cat_id=66292.
7. Щодо використання електронних грошей в Україні : лист Національного банку України від 26.06.2014 р. № 25-109/33434 // Бізнес-Бухгалтерія-Право. Податки. Консультації. – 2014. – № 34. – С. 43.

References

1. The National Bank of Ukraine Brought the Procedure for Transactions with E-Money in Compliance with the Requirements of Domestic Legislation and Rules of the European Union [Online Resource]. – Access : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=9119981&cat_id=5583.
2. Refusal of Cash Payments: World Trend of European Novelty? [Online resource]. – Access : https://globalmoney.ua/business/system/news/Vidmova_vid_hotivky_svitova_tendentsiya_chy_yevropeyske_novatorstvo/.
3. Provisions on Procedure for Emission of E-Payments and Transactions with Them : the Regulation of the Governing Board of the National Board of Ukraine dated November 5, 2014 No. 705 // Ofitsiinyi Visnyk Ukrainy (the Official Bulletin of Ukraine). – 2014. – No. 99. – Art. 2918. – P. 285.
4. Yu. Yaniuk E-Money in Ukraine / Yu. Yaniuk // Yurydychna Hazeta (Juridical Gazette). – 2013. – No. 35-36. – P. 32-33.
5. International Payment Systems whose Payment Organizations Non-Residents are, - under Consideration [Online resource]. – Access : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=41430&cat_id=4149.
6. Coordination of E-Money Rules [Online resource]. – Access : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=66296&cat_id=66292.

7. On Using E-Money in Ukraine : the Letter of the National Bank of Ukraine dated 26.06.2014 No. 25-109/33434 // *Biznes-Bukhhalteriiia-Pravo. Podatky. Konsultatsii* (Business-Accountancy-Law. Taxes. Advice). – 2014. – No. 34. – P. 43.